

Voordracht van Henk Volders bij de Indië-reünie Boerma-Plaizier – MP III gehouden in Bronbeek op 19 juni 2014

Geachte aanwezigen,

Voor velen van jullie ben ik een onbekende omdat ik niemand van de hier aanwezigen sobats in Indonesië heb meegemaakt. Daarom acht ik het nodig mij even voor te stellen.

Mijn naam is Henk Volders, kom uit Stadskanaal en heb in Indië o.a. gediend bij 3 MP III.

De reden waarom ik hier sta is omdat ik een boek heb geschreven over mijn militaire diensttijd van 4,5 jaar. En dat wil nu graag presenteren.

Ik heb dit gedaan omdat ik wel eens opening van zaken wil geven; een open en eerlijk verhaal. Het boek is dan ook allereerst bestemd voor familieleden en vrienden. Een klein aantal doe ik in de verkoop.

Ik heb het laten screenen door Arie van Veen, die ook het 'Ten Geleide' heeft geschreven. Frans Meijer las ook een passage van het manuscript.

In maart 1946 ging ik als achttienjarige jongen vrijwillig in militaire dienst en wilde heel graag naar Indië maar werd door de keuringsarts ongeschikt geacht voor dienst in de tropen. Ik denk dat die arts gedacht zal hebben, laat dat kereltje toch mooi thuis blijven. Helaas is die verklaring zoekgeraakt.

In maart 1947 werd mij de mogelijkheid geboden om op de Eerste Kaderschool Infanterie te Harderwijk de onderofficiersopleiding te volgen. Met succes volgde ik de halfjaarlijkse opleiding. Omdat een groepscommandant in die tijd een korporaal was werd ik niet direct bevorderd tot sergeant; op termijn zou dit mogelijk zijn.

Ik werd ingedeeld bij het oorlogsbataljon 5 – 1 Regiment Infanterie, dat op 5 november 1947 met het troepentranschip 'Volendam' naar Indië vertrok. De reis op het 'rampschip' duurde 38 dagen; voedselvergiftiging en een aanvaring in het Suezkanaal werd ons deel. Ons bataljon werd op Zuid Celebes gelegerd waar het toen buitengewoon vredig en rustig was. Acht maanden ben ik daar geweest en dankzij kapitein R. Westerling behoeften wij hier nooit in actie te komen. Een jaar eerder was dat het tegenover gestelde geweest. Er waren toen verzetsgroepen en extremisten die op gruwelijke wijze tegenstanders vermoordden. Ook zetten zij de bevolking onder druk om deze groepen te steunen. Regelmatig werden aanslagen op goederen en voorraden gepleegd. Wegen werden door hen geblokkeerd door omgekapte bomen, telefoonkabels doorgesneden, bruggen opgeblazen of in brand gestoken. Voorstanders van het Nederlands gezag werden vaak bedreigd en in een aantal gevallen vermoord. Ook vrouwen en kinderen werden het slachtoffer van aanslagen. Aanvallen werden gedaan op postkantoren en huizen. Ook kantoren van Nederlanders werden in brand gestoken. Zelfs de eigen burger bevolking had onder deze terreur te lijden; in enkele

gevallen werden zelfs kamponghoofden vermoord, terwijl anderen uit hun dorp vluchtten.

De extremisten werden intussen steeds gewelddadiger. De zaak was volledig uit de hand gelopen en de militairen van de KNIL waren niet in staat de orde te handhaven. Een van de verzetsstrijder was Kahar Moezakar die daar een Moslimstaat wilde stichten. Om aan de rebellie een einde te maken arriveerde op 5 december 1946 het uit honderd drieëntwintig man bestaande Depot Speciale Troepen, een commando-eenheid met een speciale opdracht. Deze eenheid, onder leiding van kapitein R. Westerling, diende de orde diende te herstellen, trad fanatiek op en bracht vrede en rust. En het werd vrede op Zuid-Celebes. Volgens een Indonesisch-historisch onderzoek kwam het aantal doden uit op tweehonderd zesenvijftig personen.

Een Nederlandse officier zou later verklaren, dat wat kapitein Westerling met zijn mannen tot stand had gebracht boven alle lof was verheven. De methoden die hij toepaste waren mogelijk bepaald niet humaan te noemen, maar onder die omstandigheden volkomen gerechtvaardigd en in elk geval doeltreffend. Door zijn doeltreffend optreden had hij een naam verworven. Eind februari 1947 was de orde en de rust weer hersteld. Talloze levens die bij het voortslepen van de anarchie zeker gedood zouden zijn, waren daarmee gered. Er gloorde nu op Zuid-Celebes weer hoop op een leven in vrede. De verhouding tussen de Boeginese bevolking en de Nederlandse militairen was in onze periode dan ook optimaal.

Moezakar verbleef in de periode 1945 tot 1950 op Java en had daar rondgebazuind, dat door Westerling en zijn mannen op Zuid-Celebes meer dan veertigduizend inheemsen waren vermoord en dat werd, behalve in Indonesië, ook in Nederland geloofd. In Nederland was en is men er niet van overtuigd, dat de Nederlandse militairen destijds bijna overal ook te maken hadden met rampokkers (roverbendes), waartegen zij moesten optreden. In feite dachten en denken velen, dat iedereen die het de Nederlanders militairen en burgers destijds moeilijk maakte, een verzetsstrijder was. Het feit dat de militairen van Soekarno het banditisme niet in bedwang kon houden, was een van de belangrijkste redenen voor de politionele acties.

Direct na de soevereiniteitsoverdracht eind 1949 kwam Kahar Moezakar terug en kwam een stroom van moorden, diefstallen, berovingen en verkrachtingen op gang.

Op 14 augustus 1953 riep hij op Zuid-Celebes de Moslimstaat uit en werd er strijd gevoerd tussen het geregeld Indonesisch leger en de vele bendes, die al dan niet onder leiding van Moezakar stonden. De gevechten hebben tot 1965 geduurd.

Tenslotte is aan de opstand van Moezakar een eind gemaakt door de ongelofelijke inspanning van het Indonesisch leger. In 1962 werden niet minder dan zevenendertig bataljons, circa dertigduizend Indonesische militairen, van Java naar dit gebied gezonden. Toch had men nog twee jaar nodig om de rust te herstellen. Pas in 1964 vond Moezakar de dood in

PakuE. De opstand en rebellie duurden dus vijftien jaar. Het werd in 1965 eindelijk weer rustig op Zuid-Celebes.

Zuid-Celebes mocht ik tussen 1983 – 1994 vier keer bezoeken en heb bij geen enkele Indonesiër, ook niet bij hen die aan het verzet hadden deelgenomen, een spoor van haat kunnen ontdekken.

Vele Indonesiërs in de buitengewesten werden na de soevereiniteitsoverdracht aan Indonesië teleurgesteld omdat de zelfbesturende gewesten buiten Java hun zelfbestuur kwijtraakten

Na acht maanden Zuid-Celebes ging ons bataljon naar de omgeving van Padang en werd daar aan de demarcatielijn gelegerd. Tijdens mijn verblijf daar deed zich de mogelijkheid voor om geplaatst te worden op de School-compagnie Militaire Politie te Tjimahi en dat heb ik met beide handen aangegrepen. De opleiding nam drie maanden in beslag en werd afgebroken toen op 18 december de Tweede Politie Actie begon. Op 30 december vertrok ik met Evert ter Molen naar Tandjong Priok waar onder leiding van sergeant-majoor Sak een M.P.-ploeg werd samengesteld. Met drie R.P.-boten, een torpedojager en de L.S.T.-3 werd op 1 januari een landing uitgevoerd bij Pandjang, de havenplaats van Telok Betong. Ongeveer tweehonderd militairen, in hoofdzaak KNIL-militairen, namen aan deze actie deel. De landing werd niet professioneel uitgevoerd maar de verschroeiende aardepolitiek van de tegenstander was wel erg 'succesvol'. Behalve het politiewerk gingen wij hier ook wel met de infanterie op patrouille. In mijn boek doe ik uitgebreid verslag over die periode.

Na drie maanden in het actiegebied vertrok ik naar Palembang en verrichtte daar stadsdiensten wat mij helemaal niet beviel.

Gelukkig kon ik in augustus 1949 geplaatst worden op het detachement Tanding Pinang, dat op het eiland Bintan ligt; dit was een buitenpost van Palembang. Acht maanden was ik op dit detachement werkzaam. Behalve het opruimen van schurftige kamponghonden deed ik hier veel recherche werk. Dit had tot gevolg dat ik veel op reis was en gebruik mocht maken van een Catalina of een patrouilleboot van de marine. Gedurende acht maanden was ik hier gelegerd en was voor mij de mooiste tijd die ik in Indonesië heb moeten en mogen doorbrengen.

Begin april 1950 keerde ik naar het vaderland terug en bezocht Indonesië daarna nog vijf keer als toerist.

Dat was dan in korte trekken mijn verhaal. Het eerste exemplaar van mijn boek wil ik nu graag aanbieden aan het Marechaussee Museum te Buren, aan Jack Vlaming, directeur van het museum.

Voor de rest allen hartelijk dank voor uw belangstelling.

Henk Volders